

Er zijn taalkwesties waarover heel verschillend kan worden gedacht. Taalkundige Frank Jansen behandelt iedere maand zo'n kwestie, en nodigt iedereen uit te reageren.

Enkel Friestalige welkomstborden in Friesland?

De oude saaie aanduidingen van de Friese provinciegrens zijn in juni vervangen door opvallende rode borden in de vorm van een pompeblêd, met daarop de tekst “Wolkom yn Fryslân”, en aan de achterkant “Oant sjen”. Deze teksten vielen niet in de smaak bij sommige autochtone inwoners van de grensgemeenten waar de borden staan. Reden: zij spreken geen Fries maar Stellingwerfs (naast Nederlands). Hebben deze inwoners gelijk? Of mogen deze provinciale teksten wel in het Fries?

TEGENSTANDER

We leren het op school: Nederland is tweetalig. In Friesland spreekt men Fries en in de overige provincies Nederlands. Iedereen interpreteert dat als: je kunt overal in Friesland met Fries terecht zoals je in heel Nederland met Nederlands terecht kunt. En dat klopt niet. In het zuidoosten van Friesland is er een strook van twintig kilometer

parallel aan de grens met Overijssel en Drenthe waar men naast het Stellingwerfs, een Saksisch dialect, de Nederlandse standaardtaal spreekt – maar dus geen Fries. Op grond van al dan niet terechte gevoelens van achterstelling ten opzichte van de Friestalige Friezen zijn deze inwoners beducht voor alles wat op Fries expansionisme zou kunnen wijzen. Tegen die achtergrond is het begrijpelijk dat de Friese teksten op hun eigen grond als een provocatie worden ervaren.

Maar het belangrijkste is dat het bord een bestaand maar dus onjuist beeld nog eens extra bevestigt. Vooral daarvoor is het een heel ongelukkige actie. En dus zeggen de Stellingwerfers tegen de Friese borden graag adieu – of: ‘Tot kiekes’.

VOORSTANDER

Alles aan de borden geeft een signaal over welke provincie men betreedt. De vorm van het blad en de rode kleur zijn Friese symbolen die iedereen kent van de vlag, voetbalclub Heerenveen en de koffiemelk. Het gebruik van de Friese taal versterkt dat signaal nog eens: ook hier is de symboolwaarde belangrijker dan het overbrengen van een inhoudelijke boodschap. De functie van de teksten is namelijk expressief: de provincie laat de binnenkomende toerist in de officiële provincietaal weten dat hij welkom is, en de vertrekkende dat hij later wéér welkom zal zijn. Bij zulke boodschappen gaat het er vooral om dát ze gedaan worden en dat het op een oprechte manier gebeurt. De precieze inhoud is van minder belang. Met andere woorden: een toerist heeft echt geen cursus Fries nodig om het bord te begrijpen.

Omdat het gebruik van het Fries vooral symboolwaarde heeft, is het onzin om te beweren dat de borden een annexionistische bedoeling hebben. Dat zou wel het geval zijn als er een bordje stond met ‘Hier spreekt men Fries.’ De Friese taal staat voor Friesland op dezelfde manier als de koe, de Sneekweek, kaatsen en het pompeblêd: het verband is nogal indirect en vaag. Friese teksten afwijzen omdat er in het zuidoosten van

Foto: Nieuwsdienst Friesland/Holland

Friesland geen Fries gesproken wordt, zou hetzelfde zijn als de pompeblêdvorm van de borden afwijzen omdat dit gewas niet gedijt in de Oldeberkoopse dreven.

Wat vindt u ervan? Mogen de Friese provinciale welkomstborden enkel in het Fries?

Geef voor 22 november uw mening op onze website: www.onzetaal.nl/homofkuit. Of stuur een briefkaart met ‘Borden in Friesland: enkel Fries’ of ‘Borden in Friesland: niet enkel Fries’ naar de redactie van *Onze Taal*, Raamweg 1a, 2596 HL Den Haag. In de volgende aflevering de uitslag. ■

Uitslag vorige stemming

U bent gek op ‘ik’. Maar liefst 129 inzenders (79,6%) hebben geen probleem met dat woord in een betoog, of vinden dat zelfs gewenst, wegens de oprechte uitstraling, de ruimte die het aan de lezers geeft om met de auteur van mening te verschillen en de grotere levendigheid van de betoogtrant. Een minderheid van 33 inzenders (20,4%) vindt ‘ik’ onbescheiden en dus ongewenst. Bij de reacties op het forum speelt een oude regel een belangrijke rol: ‘Begin een brief nooit met ik.’

Antwoorden Taaltest

(zie pagina 323)

A. Spelling

1. a. baleinen
2. a. boogiewoogie
3. a. chiropractor
4. c. plastic liniaal
5. c. rood-wit-blauwe vlag

B. Woordenschat

1. c. optocht te paard
2. c. militair te paard
3. b. riviermond
4. c. te slim af zijn

C. Zoek de fouten

1. *peetoom, grossiert, andersoortige.*
2. *geprezen, is het niet ondenkbaar* (‘is het waarschijnlijk’) lijkt hier logischer dan *is het niet ondenkbeeldig* (‘is het niet reëel’).

D. Extra

Een leenvertaling uit het Hebreeuws is een *hebraïsme*.